NÆVNENES HUS

Dato: 12. november 2026
Sagsnr.: 25/09966
Klagenr.: 1079349
Sagsbehandler: DIHL

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Toldboden 2
8800 Viborg
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk

NÆVNENES HUS
Tlf.: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
www.naevneneshus.dk

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om oprensning af flere vandløb samt brinkarbejder i Kalundborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, jf. § 78, stk. 1[1] og vandløbslovens § 12 og § 16, jf. § 80, stk. 1.[2]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 30. september 2025 om oprensning af flere vandløb samt brinkarbejder, og hjemviser sagen til fornyet behandling i Kalundborg Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[3] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[4] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene. Retssag til prøvelse af afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

[2] Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb.

[3] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som bl.a. ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 20. oktober 2025 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Sportsfiskerforbund og Danmarks Naturfredningsforening i forening.

Klagerne har navnlig anført, at

- det ikke er dokumenteret, at den planlagte vedligeholdelse af vandløbene Bækken, Landgrøften, Råmosegrøften og Tranemose Å er sædvanlig vedligeholdelse,
- Kalundborg Kommune har afvist at foretage en vurdering af, hvorvidt vedligeholdelsen er forenelig med vandløbenes miljømål,
- flytningen af sten fra bunden af Tranemose Å strider imod vandløbsregulativets bestemmelser, og
- kommunen har pligt til at træffe afgørelse om lovligheden af den planlagte vedligeholdelse.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 4. februar 2026 afgørelse om afslag på ophævelse af klagens opsættende virkning i sagen.[5] Ved afgørelsen fandt nævnet desuden, at Kalundborg Kommunes meddelelse af 30. september 2025 udgør en indirekte afgørelse om, at den omhandlede vedligeholdelse har karakter af sædvanligt vedligehold, og dermed ikke udgør dispensationskrævende tilstandsændringer fra naturbeskyttelseslovens § 3. Nævnet fandt, at det har kompetence til at prøve en sådan afgørelse, som jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7 har opsættende virkning.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

Sagen omhandler oprensning af flere strækninger af fire offentlige vandløb: Bækken, Landgrøften, Råmosegrøften og Tranemose Å. Sagen omhandler desuden trykning af eroderede sten tilbage i brinken i Tranemose Å.

Det fremgår af Danmarks Arealinformation,[6] at alle fire vandløb er udpeget som beskyttede vandløb efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1.

For vandløbet Bækken gælder Fællesregulativ for Bækken af 27. august 1997. Heri er bl.a. fastsat, at vedligeholdelse skal ske på baggrund af vandløbets geometriske skikkelse ved overholdelse af et minimumstværsnitsareal. Regulativet omfatter 4.858 m åbent og 2.298 m rørlagt vandløb, i alt 7.156 m.

---

[5] Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 4. februar 2026, sagsnr. 25/09966.

[6] Link til Arealinformation på Danmarks Miljøportal: https://danmarksarealinformation.miljoeportal.dk/.

Vandløbet Landgrøften er omfattet af Vandløbsregulativ for vandløb i Tissø's nordlige opland af den 18. februar 1997. Vandløbets vedligeholdelse skal ske på basis af vandløbets vandføringsevne, som sikres ud fra en teoretisk geometrisk skikkelse. Vandløbet udgør en strækning på 3.468 m, er åbent på hele strækningen og har udløb i Øvre Halleby Å.

For Råmosegrøften gælder Regulativ for Råmosegrøften af 1998. Heri er fastsat, at vedligeholdelse skal ske på baggrund af overholdelse af et minimumstværsnitsareal. Regulativet omfatter strækningen Råmosegrøften fra kommunegrænsen mod Hvidebæk Kommune til Jammerland Bugt i Storebælt. Vandløbet er et selvstændigt vandsystem, og regulativet omfatter i alt 2.158 m, heraf 802 m rørlagt.

Tranemose Å er omfattet af Fællesregulativ for Tranemose Å af 8. juni 1999, hvoraf det fremgår, at vedligeholdelsen skal ske på baggrund af vandløbets geometriske skikkelse ved opretholdelse af et minimumstværsnitsareal. Ved oprensning fjernes sand- og mudderaflejringer, hvorimod grus og sten ikke må fjernes, jf. regulativets afsnit 8.4.3. Af regulativets afsnit 5.3 fremgår det, at bygværker såsom styrt, stryg, diger og skråningssikringer mv., der er udført af hensyn til vandløbene, vedligeholdes som dele af vandløbene. Regulativets afsnit 4.1 indeholder en oplistende tabel over bygværker i vandløbet med angivelse af stationering, beskrivelse, dimensionering, ejerforhold mv. Det er afslutningsvist efter tabellen angivet, at der ikke findes øvrige bygværker ved vandløbene. Regulativet omfatter strækningen fra Tranemosen til udløb i Tissø. Den åbne strækning fra st. 0 til st. 270 og fra st. 1.846 til st. 9.560.

2.2 Den påklagede afgørelse

Kalundborg Kommune har ved e-mail af 30. september 2025 meddelt, at de planlagte oprensnings- og vedligeholdelsesarbejder for vandløbene Bækken, Landgrøften, Råmosegrøften og Tranemose Å er sædvanlig vedligeholdelse, som ikke kræver forudgående dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. Kommunen har samtidig vurderet, at arbejderne er udtryk for faktisk forvaltningsvirksomhed og hverken kræver en formel afgørelse eller en vurdering efter indsatsbekendtgørelsen.

Kalundborg Kommune har lagt vægt på, at vandløbene tidligere har haft et oprensningsbehov, og at kommunens tidligere praksis var at bestille fjernelse af aflejringer af mudder, slam og silt hos entreprenørerne. Kommunen har derfor anset oprensningerne for sædvanlig vedligeholdelse uden at foretage en strækningsbaseret vurdering af oprensningsbehovet.

Kalundborg Kommune har i den arbejdsbeskrivelse, som meddelelsen henviser til, begrænset oprensningen til bundaflejringer, der overskrider den regulativbestemte skikkelse. Bundbredde og anlæg oprenses ikke, da kommunen ikke tidligere har oprenset disse, og strækninger med sten og grus oprenses ikke, hvor regulativet indeholder et forbud. Kommunen har op-

lyst, at udvalgte strækninger var besigtiget for at kontrollere tilstedeværelsen af sten og grus.

Kalundborg Kommune har undladt en vurdering efter indsatsbekendtgørelsens § 8 med henvisning til, at det alene er ved afgørelser, der skal vurderes i forhold til påvirkning af målopfyldelsen. Da oprensningerne efter kommunens opfattelse er en del af driften og ikke kræver en afgørelse, har kommunen ikke vurderet deres betydning for målopfyldelsen.

Kalundborg Kommune har om genetablering af brinksikring oplyst, at sten i Tranemose Å, som er eroderet ud af brinken, trykkes tilbage med en maskine, uden at der tilføres nye sten. Det er kommunens opfattelse, at arbejdet er omfattet af den regulativbestemte vedligeholdelsespligt og at arbejdet betragtes som sædvanligt vedligehold. Kommunen har derfor ikke vurderet konsekvenserne for vandmiljøet eller vandløbsbunden.

2.3 Klagens indhold

Klagerne har anført, at Kalundborg Kommune ikke har dokumenteret, at den planlagte vedligeholdelse af de fire vandløb er sædvanlig vedligeholdelse, da kommunens dokumentation i form af opmålingsrapporter ikke kan betegnes som dokumentation for en reel oprensning. Det er hertil klagernes opfattelse, at kommunen skulle have truffet afgørelse om dispensationsbehovet eller meddelt dispensation, hvis der var grundlag herfor.

Klagerne har anført, at henvisningen til drift ikke fritager Kalundborg Kommune for at vurdere projektets betydning for miljømålene. Det er klagernes opfattelse, at opgravninger kan fastholde vandløb uden målopfyldelse i en dårlig økologisk tilstand.

Klagerne har videre anført, at flytning af sten fra vandløbsprofilet til brinken i Tranemose Å strider mod regulativet og ikke er sædvanlig vedligeholdelse. Klagerne har nærmere henvist til regulativets afsnit 8.4.3 og Kalundborg Kommunes notat, der i klagen er dateret den 3. september 2025. I notatet er flytning af sten vurderet til at kræve reguleringstilladelse og at kunne hindre målopfyldelsen. Klagerne har anført, at tilbageplaceringen reducerer den fysiske variation og forringer leveforholdene for fisk og smådyr, og har fremhævet, at kommunens meddelte beslutning afviger fra medarbejdernes faglige vurdering i notatet.

Klagerne har desuden anført, at Kalundborg Kommune har pligt til at træffe en reel afgørelse om lovligheden af den planlagte vedligeholdelse. Klagerne har her henvist til forvaltningsloven og vandløbsloven samt almindelige forvaltningsretlige principper.

2.4 Kalundborg Kommunes bemærkninger til klagerne

Kalundborg Kommune har den 23. oktober 2025 sendt bemærkninger til klagerne. Kommunen har fastholdt, at projektet udgør faktisk forvaltning og derfor ikke kræver en afgørelse. Det er kommunens forståelse, at et ak-

tivitetskrav ikke er støttet i vandrammedirektivet, ministeriets vejledninger eller domstols- og klagenævnspraksis. Kommunen har derfor vurderet, at sædvanlige vedligeholdelsesarbejder ikke skal vurderes i forhold til miljømålene. Det er kommunens opfattelse, at indtil kommunen gennemfører regulativrevisioner, hvor en vurdering efter indsatsbekendtgørelsens bestemmelser skal foretages, kan sædvanlige vedligeholdelsesarbejder fortsætte i overensstemmelse med gældende regulativer.

Kalundborg Kommune har om stenene i Tranemose Å bemærket, at flere besigtigelser har vist, at brinkerne er opbygget af store sten, som efter kommunens vurdering kan sidestilles med et skråningsanlæg omfattet af vedligeholdelsespligten i regulativets afsnit 5.3. Kommunen har anset det for en forglemmelse, at anlægget ikke er medtaget i regulativets oversigt over bygværker i afsnit 4. Kommunen har videre vurderet, at manglende tilbageplacering kan føre til yderligere skader på anlægget og brinknedskridninger. Kommunen har derfor fastholdt, at arbejdet ikke strider mod regulativet og ikke skal vurderes særskilt i forhold til miljømålene.

2.5 Nye oplysninger under sagens behandling
Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 16. oktober 2026 sendt en høring til Kalundborg Kommune og heri anmodet kommunen om at sende dokumentation for den faktisk udførte vedligeholdelse af de fire vandløb for så vidt angår de seneste 10 år.

Kalundborg Kommune har den 28. oktober 2026 sendt opmålingsrapporter som dokumentation for de fire vandløb for perioden 2015-2025. Kommunen har bemærket, at kommunen i perioden har haft en vedligeholdelsespraksis, hvor kommunen har modtaget opmålingsrapporter med anbefalinger til oprensning. Disse anbefalinger er efterfølgende videresendt til kommunens entreprenør med henblik på udførelse af de nødvendige vedligeholdelsesarbejder. Kommunen anser derfor opmålingrapporternes oprensningstabeller som værende dokumentation for udførte oprensninger i overensstemmelse med den gældende vedligeholdelsespraksis.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse
3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse
Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, at afgørelser truffet i henhold til loven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det følger af vandløbslovens § 80, stk. 1, at vandløbsmyndighedens afgørelser, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det afgørende i forhold til afgørelsesbegrebet er, om forvaltningsmyndigheden med meddelelsen har fastsat, hvad der er eller skal være gældende ret i det foreliggende tilfælde. Uden for afgørelsesbegrebet i forvaltningslovens forstand falder således bl.a. forvaltningens uforbindende udtalelser samt indgåelse af kontraktforhold og andre privatretlige dispositioner.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Kalundborg Kommune ved meddelelsen af 30. september 2025 har truffet afgørelse om, at arbejderne i de fire vandløb ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelsesloven og ikke udgør en regulering efter vandløbsloven. Kommunen har efter nævnets vurdering dermed truffet afgørelse om, at arbejdet udgør sædvanligt vedligehold og er i overensstemmelse med regulativet. Nævnet finder, at det har kompetence til at prøve en sådan afgørelse efter både naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle, hvorvidt der er tale om sædvanligt vedligehold i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, og om brinkarbejder er i overensstemmelse med regulativet for Tranemose Å.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Det retlige grundlag

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af vandløb eller dele af vandløb, der er udpeget som beskyttede.

Det følger ligeledes af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at forbuddet mod tilstandsændringer af vandløb ikke omfatter sædvanlige vedligeholdelsesarbejder.

Sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb er ikke en tilstandsændring, idet sædvanlig vedligeholdelse tilsigter at opretholde den hidtidige tilstand. Sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i henhold til gældende vandløbsregulativer for offentlige vandløb kan derfor ske uden dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, fremgår det, at der i særlige tilfælde kan meddeles dispensation fra forbuddet i § 3.

Det fremgår af vandløbslovens § 12, stk. 1, at vandløbsmyndigheden udarbejder et regulativ for offentlige vandløb, som foruden en tydelig beteg-

nelse af vandløbet skal indeholde bestemmelser om vandløbets vedligeholdelse.

Det fremgår videre af vandløbslovens § 16, at ved regulering af et vandløb forstås ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote og skråningsanlæg.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger
Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Kalundborg Kommune ikke har dokumenteret, at den omhandlede vedligeholdelse af vandløbene Bækken, Landgrøften, Råmosegrøften og Tranemose Å har karakter af sædvanlig vedligeholdelse i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har hertil lagt vægt på, at kommunen alene har fremsendt oprensningsopmålinger, der efter nævnets vurdering ikke kan anses som dokumentation for reel udførelse af oprensning. Kommunen har hverken fremsendt eksempelvis dokumentation fra entreprenøren eller kommunale tilsynsdokumenter, som påviser, at arbejdet faktisk er udført. Kommunen har dermed ikke dokumenteret, at den planlagte vedligeholdelse af vandløbene er en del af kommunens faktiske sædvanlige vedligeholdelsespraksis.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i den forbindelse, at det forhold, at oprensning og anden vedligeholdelse er beskrevet i et regulativ, ikke i sig selv medfører, at arbejdet er at betragte som sædvanligt vedligehold i relation til naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere, at Kalundborg Kommune ikke har godtgjort, at brinkarbejder er i overensstemmelse med regulativet for Tranemose Å.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at det fremgår af regulativet, at der ikke må fjernes sten fra vandløbsbunden, og at det pågældende skråningsanlæg ikke er nævnt på listen over bygværker, der må vedligeholdes som dele af vandløbene, jf. regulativets afsnit 5.3, jf. afsnit 4.1. Nævnet finder hertil, at der ikke er grundlag for en udvidende fortolkning heraf, da det fremgår afslutningsvist af afsnit 4.1 i regulativet, som er vedtaget af Kalundborg Kommune, at der ikke findes øvrige bygværker ved vandløbene. Det af kommunen anførte om, at det er en forglemmelse, at skråningsanlægget ikke er indskrevet i tabellen over bygværker i afsnit 4, kan således ikke føre til andet resultat. Nævnet har hertil lagt vægt på, at de oplistede bygværker er noterede med både beliggenhed, beskrivelse, dimensioner, ejerforhold mm.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder dermed, at Kalundborg Kommune ikke har dokumenteret, at trykningen af sten tilbage i brinken udgør sædvanligt vedligehold samt ikke udgør en regulering.

3.4 Gebyr
Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 30. september 2025 om oprensning af flere vandløb samt brinkarbejder, og hjemviser sagen til fornyet behandling i Kalundborg Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Kalundborg Kommune samt for klagerne via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på https://mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Christina Baadsgaard Sørensen
Stedfortrædende formand